

OTEC ZDENĚK DRŠTKA

Světci, nebo strašidla?

Opavte mě, vážení kolegové ve službě u oltáře, jestli se pletu, ale obzvláště pochmurným povětrnostním podmínkám se mnohdy říká „dušičkové počasí“. Je nasnadě, že své jméno vzaly od druhého listopadového dne, v kterémžto měsíci není o takový nečas nouze.

Když se k tomu připojí ještě představa neduživých světýlek na náhrobcích, jednou za rok (často uherský) znovu navštívených a nazdobených, je iluze dokonalá.

Reč již byla o druhém listopadu, co však s tím prvním? Nemálo našich současníků chápe oba dny souhrně jako dvoudenní dobu ponurého náhrobního vzdychání. Taková představa je však křesťanské realitě na hony vzdálená.

Podíváme-li se do kalendáře, například liturgického – najdete jej v misále – zjistíme, že tento den je zasvěcen Všem svatým. Jistě, všichni ti lidé, které ctíme jako svíce, již zemřeli, ale první listopadový den pro ně nevzdycháme. První listopad je příležitostí, kdy se kvůli nim můžeme radovat!

Každý světec je totiž mimo jiné Božím darem pro ostatní lidi. Za svého života tito světcí jistě nejednou prospěli a pomohli lidem ve svém okolí. Ale po smrti přebývá tento světec, jak věříme, v Boží blízkosti a může být prospěšným všem lidem z celého světa, kteří ho prosí o přímluvu.

Řada z nás má jistě bližší vztah k některému světcí – může to být náš křesťní či biřmovací patron, může mu být zasvěcen náš kostel, může nás oslovovat jeho život jako svědectví o tom, že život s Bohem stojí za to. Proto není divu, že rádi oslavíme den, kdy má náš oblíbený světec svátek. Prvního listopadu však mají svátek všichni, skutečně úplně všichni svatí a světicé.

VYNALÉZAVOST BOŽÍ

V tento den nás může mnohem více oslovit Boží fantazie – jestliže společně slavíme vysoce intelektuálního teologa Tomáše Akvinského i vtipálka Filipa Neriho, který prý nechával kardinálský klobouk kočkám

na pelíšek, Petra Chanela, jenž zemřel jako mučedník dvacet tisíc kilometrů od domova, spolu s Terezíí z Lisieux, která ze svého kláštera nevytáhla paty, papeže Řehoře a služebnou Zitu, ošetřovatele nemocných Jana z Boha stejně jako Jana Bosca, vychovatele podobných živilů, jako jste vy, vážení čtenáři, pannu Scholastiku i matku čtyř dětí Zdislavu – nenapadá mě lepší výraz než to, že Boží milost je neuvěřitelně vynalézavá.

Dost možná jste se setkali s výrazem „kanonizace“. Ta, prosím pěkně, nemá nic společného s palnými zbraněmi. Kanonizace spočívá v tom, že papež jakožto nejvyšší autorita slavnostně a závazně prohlásí, že do-tyčný člověk je bezpochyby

v Boží blízkosti a my jej tedy můžeme a smíme prosit o přímluvu. Dotyčnému světcí už ona kanonizace nic nepřidá, on je pochopitelně světcem předtím stejně jako poté, co je jeho svatost na zemi vyhlášena. Ale pro nás, kteří dosud žijeme na této zemi, se tím poskytuje příklad k následování a ujištění, že naše prosby nepůjdou „do prázdna“.

CO TY VYDLABANÉ TYKVE?

Pravda, v posledních letech se objevuje docela zvláštní způsob, jak se slavnost Všem svatých slaví. Z fotografií a filmů zaoceánské provenience jsme okoukali zvyk vyřezat do dýně neboli tykve otvory vzdáleně připomínající lidský obličej a vycpat prázdný prostor po dužině svíčkou. Výsledek pak připomíná popraveného strašáka do zeli.

Nevím, zda to něco evokuje Severoameričanům, kteří tento svátek zavedli. Mně, jakožto Evropanovi, to neříká zhora nic. Stejně jako se o Vánocích obejdu bez oné červené poskakující reklamy na přeslazenou hnědou tekutinu (ano, myslím „Santa Clause“), zcela si vystačím i začátkem listopadu bez jakéhosi podivného implantátu cizích kultur pod názvem Halloween.

Možná by stálo za zmínku říci, jak ono slovo vzniklo. Nuže, v jádru můžeme vytušit anglický výraz pro svatozář, totiž „halo“. Druhá část slova je zkratkou z anglického „evening“, tj. večer. A 31. říjen se v angličtině dříve skutečně nazýval nějak jako „All Halos' Evening“, tedy doslova „Večer všech svatozářů“.

Tak vida – naše stará dobrá slavnost Všem svatých je původní. Zamořský Halloween je chabá náhražka. Prostředí, které se

zřeklo křesťanských světců, hledá jakési jiné nadpřirozeno, a zdá se mu, že je nachází v postavách strašidel, čarodějnic a bubáků. Výběr mezi těmito dvěma možnostmi nechám na vás a na vašem zdravém rozumu; já mezi světcem a strašidlem váhat nebudu ani okamžik. Strašidla patří do pohádek, ne do života. Když na věc přijde, jsou mi strašidla platná jako mrtvému buldozer. Světcí mi mohou jen prospět.

A STRAŠIDLA EXISTUJÍ?

Neexistují. O tom vás mohu ujistit. Žádní duchové zemřelých, žádné bludné duše nemohu nikde strašit, stěhovat nábytek nebo věštit z kyvadélka, stolečku či jiných hovadin. Lidská duše totiž není věc sama o sobě, která by na čas bydlela v těle. Lidská duše je formující životní princip, který vytváří s jedním konkrétním lidským tělem jednotu – jednoho konkrétního člověka. Proto také, když se duše od těla odloučí, člověk umírá. Nesmrtelná duše je to, co vytváří rozdíl mezi živým člověkem a mrtvolou.

K vlastnostem každé lidské duše patří, že je nehmotná. Nedá se nahmatat, změřit, zvážit, vyfotografovat, zmuchlat do kuličky. Proto také nemůže stěhovat skříně a vrzat stolečkem. A krom toho je pro ni typické, že jedna konkrétní duše se pojí s jedním konkrétním tělem – ničím jiným hmotným. Ani svítícím plynem, ani bílým hábitem. Tudíž žádná strašidla. Duše, kte-

ré jsou v nebi, jsou na vrcholu myslitelného štěstí – proč by se tedy vracely do tohoto světa a strašily? A duše v očistci? Ty mají vidinu onoho štěstí před sebou a touží jej dosáhnout; ty také nikterak netouží po návratu do tohoto světa. A duše těch lidí, kteří Boha definitivně odmítli – a ta-

kovému odmítnutí říkáme peklo – zase pro změnu nic jiného dělat nemohou. Řekli jsme si, že duše je nehmotná, není-liž pravda. K vlastnostem hmoty také patří

že je „někde“. Proto duše, která hmotná není, nemůže být „někde“, na konkrétním místě tohoto světa – ani na starém hradě, ani u černých močálů, ani ve fyzikálním kabinetě. Nehmotná nesmrtelná duše, která opustila své tělo, může být jen v určitém stavu – společenství s Bohem (a tomu říkáme nebe), postupného dozrávání k tomuto společenství (v takřčeném očistci) nebo odloučení od Boha z vlastní vůle (neboli v pekle). A všechny duše očekávají své vzkříšení – spasené s radostí, zatracené s hrůzou.

Mezi ty, kdo očekávají vzkříšení s radostí, patří právě světcí a světicé. Oni znají Boží vůli, která chce dobro pro všechny lidi, a proto jim na nás, kteří se ještě pachtíme tímto časoprostorem, záleží. Budme jim za to vděční a projevme svůj vděk tím, že jejich společný svátek oslavíme s radostí.

Všechno nejlepší!

S laskavým svolením autora otiskujeme text z roku 2007.

„Musíš dělat ty ofuky, když tě o něco poprosím?“ zlobí se na mě máma, když parkujeme před hřbitovem, kde právě začíná dušičková pobožnost. Tradičně nestíháme a rodiče jsou jako pokaždé nervózní. Mamka rozdává v autě úkoly a já díky Bohu dostal ten nejlepší: „Jedinou věc po tobě chci, abys vytáhl Aničku z auta a na chvíli ji podržel. To je takový problém?“ Není, naopak! Strašně rád chovám Aničku, je v té kombinéze děsně roztomilá. Ani nevím, proč se tvářím tak zpruzeně, když se vlastně těším. Asi prostě nemůžu před na-

šima dát najevo, že ji vezmu rád! Jen ať si naši hezky myslí, že pro ně dělám něco extra.

Vystupujeme z auta a já s patřičně otráveným výrazem vytahuju mrňavou ségru z autosedáčky. Už jí bude půlrok a brzy jí bude malá, napadne mě. „Drž ji pořádně, ať ti nespadne!“ nevěří mi máma a nervózně mě sleduje, když odpoutává tříletého brácha.

Tss, já ti dám, že ji nedržím pořádně! Položím si Aničku frajersky na levou ruku, a abych dal všem jasně najevo, že si s ní jdu na pohodu, pravou rukou si ležerně prohrábnu své dlouhé vlasy. S pocitem mistra světa v nošení malých dětí scházím majestátní branou hřbitova po vysokém schodišti dolů mezi hroby.

„Jak jí to neseš?“ zděsí se mamka a s bráchou v náručí za mnou vyběhá, aby mi

ji sebrala. Chci se otočit a hodit ji do klídku, ať nedělá vlny. Jenže v tu chvíli se Anička na mě ruce zaklonila, její těžiště se rázem přesunulo o dost dopředu a začala mi z ruky nekontrolovaně přepadávat. A mně došlo, že je zle, protože bylo evidentní, že mimino padající z mé ruky na kamenné schodiště už chytit nestihnou.

Svět kolem mě se zastavil jako ve filmu. Tváře lidí kolem nás zkameněly ve zděšených výkřicích, periferním viděním jsem viděl smrtelně bledou tvář mámy. Bylo jí jasné, že katastrofě zabránit nestihne.

Teprve teď na vysokém kamenném schodišti se sestřičkou padající z mé ruky mi dochází, co jsem svým machrováním způsobil. Je mi příšerně. Ten zbytečný pád nemůže moje malá ségra přežít. Bože, prosím, zachraň ji! Dal bych teď cokoliv za to, kdybych mohl pár posledních vteřin vrátit. Ale na to je už pozdě...

Cestou domů je v autě hrobové ticho. Všichni jsme z hororu na schodech otrěseni. Nikdo z nás nechápe, co se stalo, že Anička nakonec nespadla a že jsem ji zárazkem stihl na poslední chvíli chytit. Zato mně je naprosto jasné, že kdyby se ten zárazek nestal, kdyby jí její anděl strážný nedržel a nezpomalil její přepadávání, mohli jsme se dnes na hřbitově modlit i za její duši. A to vše jen kvůli mým frajeřinkám.

Cítím, že i já jsem takové dítě v Božích rukou nad hlubokou propastí. A vím, jak rád se lehkovážně z té náruče natahuju k lákavým pokušením, která jsou všude kolem mě. Bože, prosím, zachraň mě, abych nepřepadl do propasti pod námi a nepřipravil se tak o věčný život ve tvé radosti!

ŠTĚPÁN POSPÍŠIL

Foto: Marco, ra2 studio, Patryk Kosmider

Foto: Duncan Anderson - Adobe stock